

Marias lovsång

Predikan av pastor Göran Appelgren

(Läsningar: Mal 3:1-3; Luk 1:39-56; GF 123:3. Se sista sidan!)

**“Han har tagit sig an sin tjänare Israel och tänkt på att visa sin barmhärtighet mot Abraham och hans barn, till evig tid, efter sitt löfte till våra fäder.”
(Luk 1:54,55)**

När vi firar jul, så gör vi det under en ganska lång tid. Genom den nordiska traditionen med advent och med trettondagen blir det flera veckor. Vi tröttnar inte heller. Vi upprepar firandet år efter år. Det måste ha att göra med att julen är så oerhört viktig andligt sett. En annan sak som utmärker julen är att vi tycker om att sjunga, och att vi sjunger mycket. Vi kallar det inte alltid lovsånger, men innerst inne handlar det om att lovprisa det stora under som julen handlar om.

Om vi tittar i julevangeliet, upptäcker vi att det finns mycket lovsång där. Det börjar med Marias lovsång. Den kommer efter att Johannes Döparens mor, Elisabet har yttrat sina starka och löftesrika ord, "Och salig är du som trodde, ty det som Herren har sagt till dig skall gå i uppfyllelse." (Luk 1:45)

Sedan fortsätter det med Sakarias, Johannes Döparens far, som efter Johannes' födelse brister ut i en lovprisning: "Välsignad är Herren, Israels Gud, som har besökt och återlöst sitt folk. Han har upprättat åt oss ett frälsningens horn i sin tjänare Davids släkt." (Luk 1:68-69)

Vid själva födelsen är det änglaskaran som lovsjunger Herren Jesus Kristus: "Ära vare Gud i höjden och frid på jorden, till människor hans välbehag." (Luk 2:14)

När Jesus sedan bars fram i templet kom först Simeon och sedan Hanna fram och lovprisade det som hade skett.

Vi älskar julsångerna och psalmerna. Vi tycker om att sjunga dem eller att lyssna på dem. De berör oss på djupet. Så är det därför att budskapet berör oss mycket starkt.

Budskapet är frälsningen. Budskapet är att fångenskapen är bruten, att människan blivit fri. Vad den friheten betyder för oss förstår vi nog rätt sällan. Och det är en del av friheten! Vi är fria att tänka på Herren och att inte så mycket tänka på honom. Han kräver inte att vi ska tänka på honom. Då vore vi inte fria. Men julens frihet handlar om att vi har möjligheten att tänka på honom.

Innan Herren kom till jorden var människans ande bunden. Hon kunde endast med svårighet hålla sin tanke fäst på sin Gud och följa honom i goda dagliga gärningar. Människoanden var bunden och ofri. Genom att Gud föddes till jorden som Jesus Kristus är vi friköpta. Frälsningen är att en Gudomlig kraft finns till för oss, när vi ber om den.

Därför sjunger vi med innerlighet när det är jul. I frihet sjunger vi, och i frihet tänker vi på det lilla Jesusbarnet som kommer till världen i ett obetydligt stall i en liten stad i Judéen för två tusen år sedan.

Friheten handlar om att vi nu har givits en väg tillbaka till en sant liv. Marias lovsång, Sakarias jubel, Simeons och Hannas lovprisning, änglakörens glada sång handlar om att den Gud, som vi är en avbild av, har kommit till oss för att visa att Gud är Människa, och att vi kan bli riktiga människor, riktiga avbilder av den som skapat oss. Det handlar julens lovsång om.

Ingen av oss har svårt att se att det finns krafter som vill oss själva ont, vill andra och hela människosläktet ont. I stort och i smått härjar destruktiva krafter. Vi vet också att vi själva bidrar till detta. Kanske mest i smått, men det är där det börjar. Därför är det en viktig princip att vi alltid först ska lära oss att avstå ifrån det onda, för att sedan med ett renare hjärta göra det som är gott.

Julens lovsång handlar om att den Allsmäktige Gud, Jesus Kristus, har givit oss förmågan att genom Honom stå emot det ondas inflytelse, "ty av egen kraft är ingen stark." (1 Sam 1:9). Den förmågan och kraften ska vi ta tillvara varje dag. Under julen känner vi extra starkt att den kraften finns. Julen inspirerar oss till att ta vara på den kraften resten av året också.

Jesus är vår Frälsare. Frälsare betyder räddare. Han räddar oss bort från de destruktiva krafterna. Det är därför det står så mycket i Ordet om hur Han slåss mot och segrar över fienderna. Det är därför som lovsångerna också gläder sig över fiendernas fall. Det är inte glädjen över enskilda individers olycksaliga öde som gör att vi jublar. Nej, vi jublar över att det finns en Frälsare som kan föra oss tryggt förbi den osynliga kraft som vi vet finns och som vi kallar ondskan. Ondskan som fiende är en fiende som vi helt klart vill se förintad i vår egen närhet och utplånad i världen.

Lovsången uttrycker lättnad över att fienden är slagen och att vägen är öppen och klar för ett nytt liv. Ingen vet hur fortsättningen kommer att se ut i Afghanistan, men de flesta av oss har förmodligen sett bilder av hur ett förtryckt folk åter har kunnat leva på ett normalt sett, hur de åter har kunnat välja hur de vill utforma sin vardag. De jublar, därför att de blivit fria att välja sitt liv.

Ibland kan vi få hjälp av att betrakta händelser i världen och därav förstå att det finns en inre strid, som är lika viktig för oss och för världen. Den kampen inleddes av vår Herre, när Han kom till jorden. Han blev vår Frälsare, därför att han var och är Gud. Det finns ingen annan än Han som kan besegra fienden. Därför säger Han: "Vänd er till mig och bli frälsta, ni jordens alla ändar, ty jag är Gud och det finns ingen annan." (Jes 45:22)

Det är därför som Maria säger: "Min själ prisar Herren, och min ande gläder sig i Gud, min Frälsare." (Luk 1:46,47) Maria prisar Herren Gud som är Frälsaren. Det finns ingen annan. När vi drabbas av svårigheter, så finns det ingen annan. Andra människor kan vara till hjälp, och det ska vi vara innerligt tacksamma för. Men mot de destruktiva krafterna finns ingen annan kraft som kan segra än den frälsande kraften hos Jesus Kristus.

Maria fortsätter: "Hans barmhärtighet varar från släkte till släkte över dem som fruktar honom." (Luk 1:50) Marias lovsång beskriver Herren som Han alltid har varit i sitt innersta väsen, och nu blir det verklighet också för alla i skapelsen.

Herrens omsorg om människorna är konstant. Den människa som inte förmår leva upp till alla ideal finns ändå fortfarande med i Herrens omsorg, men Han vill inget hellre än att man vänder sig till Honom. Han blev och är vår Frälsare. Han vill att vi ska ta vara på den frälsande kraft Han bär på för var och en av oss. Att "frukta Herren" är att öppna sitt hjärta för Honom, för att våga lyssna på vad Han har att säga till oss.

Det Han säger till oss, är det som kommer att förändra våra liv. Det är det som för oss närmre avbilden. Det Han säger till oss är goda råd för att komma bort från destruktiva krafter. Han talar om hur vi ska klara av fienderna som vill leda oss vilse.

Maria beskriver hur de som inte har fruktat Honom har förlorat: "Han har utfört väldiga gärningar med sin arm. Han har skintrat dem som har stolta

hjärtan och sinnen. Härskare har han störtat från deras troner", och Maria beskriver hur de som ödmjucar sig blir starka i Herren, "och ringa män har han upphöjt." (Luk 1:51,52)

Som ringa tjänare tar vi till oss julen i en stämning av frid och blidhet. Vi berörs av en oskuldsfull tillit. Det är i ett sådant tillstånd som vi öppnar oss för Herren. Ett sådant tillstånd ska vi försöka hitta under resten av året också. Det gör det lättare att ta emot Herrens frälsande krafter.

Julen handlar också om att ett löfte sedan mycket lång tid tillbaka infriades: den väntade Messias föddes på jorden. Också det finns med i att vi så starkt berörs av julens budskap. Något som till slut måste hända skedd till slut. Väntans tid var förbi. Något alldeles nytt började.

Marias lovsång avslutas med detta: "Han har tagit sig an sin tjänare Israel och tänkt på att visa sin barmhärtighet mot Abraham och hans barn, till evig tid, efter sitt löfte till våra fäder." (Luk 1:54,55)

Julens budskap är att löftet är uppfyllt. Löftet gavs för länge sedan. "HERREN sade till Abram: Gå ut ur ditt land ... och bege dig till det land som jag skall visa dig. Där skall jag göra dig till ett stort folk. Jag skall ... göra ditt namn stort, och ... i dig skall alla släkter på jorden bli välsignade. (1 Mos 12:1-3) "Då byggde Abram ett altare åt HERREN som hade uppenbarat sig för honom." (1 Mos 12:7)

Julen handlar om att komma tillbaka till något som är sant och riktigt. Därför nämner Maria Abraham. Det som Abraham står för är något rätt och riktigt. Men från Abraham och fram till Jesu födelse hände mycket som inte var enligt Guds vilja.

Försök hade tidigare gjorts att vända människan rätt. Abrahams släkt förökade sig och hans ättlingar flyttade till Egypten under Josefs tid. Men Israels barn blev till slut slavar där. Herren grep in och förde fram Mose som folkets befriare. För ett tag vändes människan rätt igen. Men efter intåget i Kanaans land kom så småningom kungar som var dåliga kungar. Halva riket gick under och folket fördes bort för att aldrig återvända. Den andra halvan fördes bort i sjuttio år.

Först när Jesus, Gud själv, föds, är löftet infriat. Frälsaren är född. Gud är med oss. Namnet Immanuel betyder just det, Gud med oss.

Julen handlar om att komma tillbaka till Guds avbild och likhet. Det som var avsett att vara för evigt, förstördes. Adam och Eva förvisades ut ur lustgården. Alltsedan dess fanns Herrens önskan om en återupprättelse. Den enda möjliga vägen var att Herren Gud själv kom till jorden. Julen handlar om att återupprätta den rätta avbilden och likheten med Gud, det som var skapelsens ändamål.

Alltifrån Abrahams tid har löftet funnits, och då och då kan vi se att en förnyelse har skett. Dessa stunder av förnyelse var små exempel eller förebildningar av vad som skulle ske, när Herren själv kom till jorden.

Ett sådant exempel är när Mose för folket ut ur Egypten. Efter den förunderliga vandringen på torr mark på Röda havets botten över till andra sidan, stämde Mose och Israels barn upp i en lovsång.

Det finns likheter mellan den lovsången och Marias, till exempel om att Herren är Frälsaren. Folket i öknen sjöng: "HERREN är min starkhet och min lovsång, han blev min frälsning. Han är min Gud, jag vill prisa honom, min faders Gud, jag vill upphöja honom." (2 Mos 15:2)

De nämner också fiender och Herrens seger över dem: "Fienden sade: Jag skall förfölja dem, ... min hand skall förgöra dem. Du andades på dem och havet övertäckte dem, de sjönk som bly i de väldiga vattnen." (2 Mos 15:9-10)

Budskapet var detsamma i öknen som vid Jesu födelse. Situationen är densamma. Och idag är förhållandet för varje individ likadant. Vi har många fiender som vill skada oss. De står inte synlig framför oss, utan de finns i våra tankar och känslor. Omärkligt smyger de sig in. De får oss att säga saker vi ångrar. De får oss att fyllas av känslor och begär som vi borde veta bara förstår för oss.

Julens budskap är att det finns en kraft som är starkare än dessa fiender. Den kraften finns hos Herren Jesus Kristus. Hans enda önskan är att vi kommer tillbaka till den fullkomning som finns nedlagd som en möjlighet inom varje människa. Fienden kom i människosläktets väg. Nu finns en väg bort från det. Avbilden av den som först är Människan, Herren själv, kan bli verklighet. Det handlar julen om.

Löftet till Abraham är löftet om att när Herren är den levande Guden för alla människor, så finns ingen ände på hur mycket jorden kan uppfyllas av den kärlek som kommer från Herren och som är Herrens vilja med våra liv.

Julens budskap är att vi nu i frihet kan älska Herren. När vi gör det, tar vi till oss Hans ord. Då får vi tillgång till den kraft som kommer från Honom och ingen annan.

Och hur kan vi veta att det är så? Jo, genom att pröva. Varje dag, varje stund. Det finns ingen annan väg – men det finns en väg. Herren öppnade den vägen för varje människa som söker efter ett bättre sätt att leva på.

Låt oss avsluta med ord ur en ytterligare en lovsång, Sakarias': "Han har frälst oss från våra fiender och från deras hand som hatar oss. Han har visat barmhärtighet mot våra fäder och tänkt på sitt heliga förbund, enligt den ed han gav vår fader Abraham, att vi, frälsta ur våra fienders hand, skulle få tjäna honom utan fruktan. (Luk 1:71-74)

Amen!

Mal 3:1-3

Se, jag skall sända min budbärare, och han skall bereda vägen för mig. Och den Herre som ni söker skall plötsligt komma till sitt tempel, förbundets ängel som ni längtar efter. Se, han kommer, säger HERREN Sebaot. / Men vem kan uthärda hans den dag då han kommer, och vem kan bestå, när han uppenbarar sig? Ty han är som en guldsmeds eld och som en tvättares såpa. / Likt en guldsmed skall han sätta sig ner och rena silvret. Han skall rena Levis söner, luttra dem som guld och silver, så att de kan bära fram åt HERREN en offergåva i rättfärdighet.

Luk 1:39-56:

Vid den tiden skyndade Maria till en stad i Juda bergsbygd och gick in i Sakarias' hus och hälsade på Elisabet. När Elisabet hörde Marias hälsning, spratt barnet till i hennes moderliv, och hon blev uppfylld av den heliga Ande och ropade med hög röst: Välsignad är du bland kvinnor, och välsignad är din livsfrukt! Men varför händer detta mig, att min Herres mor kommer till mig? Se, när ljudet av din hälsning nådde mina öron, spratt barnet till i mig av glädje. Och salig är du som trodde, ty det som Herren har sagt till dig skall gå i uppfyllelse. Då sade Maria: 'Min själ prisar Herren, och min ande gläder sig i Gud, min Frälsare. Ty han har sett till sin tjänarinnas ringhet. Och se, härefter skall alla slakten prisa mig salig. Stora ting har den Mäktige gjort med mig och heligt är hans namn. Hans barmhärtighet varar från släkte till släkte över dem som fruktar honom. Han har utfört väldiga gärningar med sin arm. Han har skingrat dem som har stolta hjärtan och sinnen. Härskare har han störtat från deras troner, och ringa män har han upphöjt. Hungriga har han mättat med sitt goda, och rika har han skickat tomhänta bort. Han har tagit sig an sin tjänare Israel och tänkt på att

visa sin barmhärtighet mot Abraham och hans barn, till evig tid, efter sitt löfte till våra fäder.' Maria stannade hos henne omkring tre månader och vände sedan hem igen.

(Översättning: Svenska Folkbibeln)

Gudomliga försynen, nr 123:3:

Från skapelsen är människan gjord till Guds avbild och likhet, men genom helvetisk kärlek och genom dess begärelser och njutningar har människan gett sig in i en kärlek till alla slags onskor. Därigenom har hon förstört Guds avbild och likhet hos sig. Därför är det Herrens Gudomliga försyns beständiga bemödande att förbinda människan med sig och sig med henne och att sålunda åter göra människan till sin avbild. En följd härav är också att detta sker för det ändamål skull att Herren må kunna ge människan det eviga livets sällhet, ty sådan är Herrens kärlek.

Förkortningar av Skrifterna:

UU = Uppenbarelseboken uppenbrad

GF = Gudomliga försynen